Evliliğe giden bir yolda nikâh ne zaman kıyılmalıdır?

Bayan okuyucumuz: “Evliliğe giden bir yolda nikâh ne zaman kıyılmalıdır?”

Sünnete göre evlilikte dört önemli aşama vardır. Bu aşamalara riâyet edilmediğinde sünnete uyulmamanın cezâsı çabuk gelir ve sürecin başlangıcında veya devamında kopukluklar, kırıklıklar, rahatsızlıklar yaşanır. Nikâh bu aşamaların dördüncüsüdür. Bu aşamaları kısaca özetleyelim:

1- Evlenecek kız ve erkek önce birbirlerini görürler ve tanırlar. Bu ilk tanımadır. İlk tanıma “uzaktan” olmalıdır. İlk tanımayı geleneklerimizde genelde erkek yapar. Fakat kızın da yapmasında bir sakınca yoktur.

İlk tanıma sünnettir. Peygamber Efendimiz (asm) kendisine evlenmek için başvuranlara “Ona baktın mı? Onu tanıdın mı?” diye sormuş; evlenmenin rast gele yapılmamasını tavsiye etmiştir.1

Erkek evleneceği kızı önce görür, sonra araştırır, sonra karar verir. Kararı olumlu veya olumsuzdur. Fakat her iki halde de, bu aşamalardan kıza ve kız tarafına bilgi uçurulması gerekmez. Vazgeçecekse bunu kendi içinde halleder. Evlenmeye karar vermişse, bunu bir kez de büyüklerine (bilhassa karşı tarafı bilenlere ve tanıyanlara) sorar, danışır; ve kararını kesinleştirir.

Bu aşamada kız ile görüşmeye, oturup konuşmaya, senli benli samîmiyet kurmaya, ümit veya söz vermeye (ve tabiî ki dehşetli bir tuzak olan flört yapmaya) asla gerek yoktur. Çünkü esasen bu aşama daha çok duygusal, tabiîlikten uzak ve kaygan bir zemindir. Kurulan samîmiyetlerin altında boşluklar oluşabilir. Güvenilen dal çürük olabilir. Her iki tarafın da içinde bulunduğu duygu seli, boşluğu da, çürük dalı da görmeyecek kadar kör olabilir.

İşte anneye, babaya, akrabalara, gerçek yakınlara ve gerçek yol gösterici dostlara burada ihtiyaç vardır. Çünkü onlar hayatı olduğu gibi, bütün tabiîliğiyle, renksiz ve duygusallıktan uzak görürler. Tecrübelidirler. Fikir ve görüşleri saygındır. Ve gençlerden çok, gençlerin mutluluğunu düşünürler. Onlara muhakkak danışılmalıdır.

2- İkinci aşama, karar aşamasıdır. Erkek evleneceği kız hakkında kesin karara ulaşmıştır. Kararını kendi âilesinin de görüşleri doğrultusunda olgunlaştırır ve kızı istetmek için gerekli adımları atar.

Kız tarafı, kararları olumlu da olsa, olumsuz da olsa, hemen bildirmezler. Biraz düşünme süresi isterler. Bu haklarıdır. Çünkü şimdi de araştırma ve karar verme sırası kız tarafındadır.

Talep âile meclisinde görüşülür. Kızın fikri muhakkak alınır. Bu sünnettir. Bu sünnet görmezden gelinmez. Peygamber Efendimiz (asm) evlendirilecek kızın fikrinin sorulmasını emretmiş; "Yâ Resûlallah! Kız utanmaz mı? Fikrini nasıl söyler?" diye soranlara da: "Onun susması olumlu cevabıdır." buyurmuştur.2

Şüphesiz kızımız susmak zorunda değildir. Evlilik yapacağı adamla ilgili görüş ve fikirlerini bildirir. Baba veya anne asla baskı uygulamaz, kızın tereddütleri doğrultusunda yapılması gereken bir araştırma varsa, yapar veya yaptırır.

3- Karar olumlu ise karşı tarafa bilgi gönderilir. Karşı taraf bu olumlu haberi beklemektedir. Hemen harekete geçer. Dünürler yeniden bir araya gelirler, otururlar, konuşurlar. Söz keserler. Nişan veya düğüne doğru gerekli adımları atarlar. Kızın mehri belirlenir ve erkek tarafına bildirilir. Kızın mehri ev düzmekten önce gelir ve kızın hakkıdır. Nitekim Kur'ân, "Evlendiğiniz kadınlara mehirlerini gönül hoşluğu ile verin." buyurmaktadır.3

Söz kesilebilir. Nişan yapılabilir. Nişan yapmak sünnettir. Peygamber Efendimiz (asm) Hazret-i Âişe validemizle (ra) üç sene nişanlı kalmıştır.4

4- Dördüncü aşamada ise, nikâh ve düğün yapılır. Allah'ın izniyle ve kuvvetiyle evlilik gerçekleştirilir. Taraflar Allah'a emanet edilir. Her iki tarafa da ebedî mutluluk dilenir.

Düğüne daha çok zaman olduğu halde nişan aşamasında nikâh yapılmaz. Nikâh gündeme de getirilmez. "Efendim, kızla erkek birbirlerini daha iyi tanısınlar, daha rahat görüşsünler, nasıl olsa beş altı ay sonra düğün de gündemde, nasıl olsa verdik-aldık, araya haramlık girmesin…!"

Bütün bunlar ne kadar mâsum gerekçeler de olsa, nikâh kurumunu zayıflatmaya yönelik, havadan, sudan ve talihsiz bahanelerdir. Çünkü evlenme gerçekleşmemiştir. Bilinmelidir ki; nikâhla kız ile erkek birbirlerine helâl oluyorlar. Allah katında nikâhın açık anlamı budur.

Düğün daha uzaksa, evlilik için bir takım yollar yürünmesi ve bâdireler aşılması gerekiyorsa; nikâhta aceleci davranmak yanlıştır.
Doğru olan; nikâhı düğün günü göründüğü ve yaklaştığı zaman–-en fazla birkaç gün kala—yapmaktır.

Dipnotlar:
1- Nesâî, Nikâh, 17.
2- Nesâî, Nikâh, 34.
3- Nisâ Sûresi, 4/4.
4- Buhârî, Nikâh, 10; Müslim, Nikâh, 69.